

LINNUSTO TUULIVOIMARAKENTAMISEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINNISSA

SANNA MÄKELÄINEN

Ympäristövaikutusten arvioinnin (YVA) läpikäyneiden hankkeiden vaikutuksia selvittävä tutkimus perehtyi tuulivoimahankkeiden YVA:n linnustonselvityksiin ja rakentamisen jälkeiseen linnustovaikutusten seurantaan. Etenkin YVA-vaiheessa hankealueen linnustoa selvitettiin usein, kun taas hankkeiden valmistumisen jälkeistä pesimälinnuston seurantaa voitaisiin tehdä vielä enemmän.

TUULIVOIMAHANKKEET JA LINNUSTOSELVITYKSET

Vuosina 2001–2016 ympäristövaikutusten arviointia sovellettiin yhteensä 124 tuulivoimahankkeeseen. Keskimäärin valmistuneet tai valmisteteilla olevat luvan saaneet hankkeet koostuivat noin 25 turbiinista, tosin hankkeiden koko YVA-vaiheessa vaihteli kymmenestä jopa yli sadan turbiinin tuulivoimapuistoihin. Mukana oli myös muutama merituulivoimapuisto. Kaikki YVA-menettelyyn osallistuneet tuulivoimahankkeet selvittivät linnustoa maastossa YVA-vaiheessa. Vain neljän hankkeen kohdalla vaadittiin koko arviointiselostusvaiheen uusimista linnuston lisäselvityksillä ennen kuin hankkeen kehittäminen saisi jatkua seuraavalle tasolle. Eniten YVA-vaiheen pesimälinnustonselvityksissä oli käytetty linja- ja pistelaskentoja sekä reviirien kartoituslaskennan soveltamista osalle hankealueen elinympäristöistä tai kohdistettuina suojelullisesti arvokkaisiin tai harvalukuisiin lajeihin.

USEAT KALAJOEN ALUEELLE TUULIVOIMAPUISTOJA KEHITTÄNEET JA RAKENNUUTTANEET YHTIÖT OVAT JÄRJESTÄNEET YHTEISEN LINNUSTONSEURANNAN, JOSTA ON HUOLEHTINUT FINNISH CONSULTING GROUP OY (FCG). ALUEELLA ON SEURATTU SEKÄ MUUTTAVAA ETTÄ PESIVÄÄ LINNUSTOA.

KUVA: VILLE SUORSA

ARVOLINNUSTOLLA EI OLLUT VAIKUTUSTA TUULIPUISTON TOTEUTUMISEEN

Tuulivoimahankkeiden luontoselvitysraporteista hankittiin myös tietoa hankealueilla pesivistä suojellisesti arvokkaista lintulajeista. EU:n lintudirektiivin liitteen I -lajien tai valtakunnallisesti uhanalaisten lintulajien määrä hankealueella ei vaikuttanut siihen, toteutuiko tuulivoimahanke lopulta. Toteutumiseen vaikutti YVA-menettelyn aloitusvuosi: aiemmin alkaneet hankkeet toteutuivat todennäköisemmin kuin uudemmat hankkeet. Tämä voi johtua siitä, että kaavoitusvaihe YVA:n jälkeen voi kestää pitkään, ja aiemmin aloitetut hankkeet ovat ehtineet käydä läpi myös kaavoitusmenettelyn ja valmistua.

VAIKUTUSTEN SEURANTAAN TARVITAAN LISÄÄ OHJEISTUSTA JA PANOSTUSTA

Linnustovaikutuksia tuulivoimapuiston rakentamisen aikana tai jälkeen oli seurattu yhteensä yhdeksässä tuulipuistossa, joka on 21 % kaikista rakennusluvan saaneista, rakenteilla olevista tai valmistuneista tuulivoimapuistoista. Näistä neljässä seurattiin pesimälinnustoa, viidessä muuttavaa linnustoa ja yhdessä hankkeessa molempia. Osassa seurantaohjelmista laskentamenetelmät tai laskennan sijainti vaihtuivat hanketta edeltävän vaiheen ja seurantavaiheen välillä. Tulosten perusteella voidaan päätellä, että tuulivoiman linnustovaikutusten selvittämisessä on parannettavaa. Lisää seurantaa kaivataan etenkin pesimälinnuston runsausmuutosten selvittämiseksi. Lisäksi laskennat olisi hyvä suunnitella jo YVA-vaiheessa siten, että ne pystytään tarvittaessa toistamaan mahdollisimman luotettavasti.

Sanna Mäkeläinen on Luomuksessa työskentelevä vieraileva tutkija ja tutkii tällä hetkellä ympäristövaikutusten arvioinnin vaikutuksia linnustoon ja liito-oravaan.